

EXPUNERE DE MOTIVE

Dreptul la pensie reprezintă un drept fundamental, garantat de art. 47 alin. (2) din Constituția României, a cărui exercitare efectivă presupune nu numai recunoașterea dreptului în condițiile legii, ci și existența unor mecanisme administrative apte să asigure stabilirea și plata acestuia într-un termen rezonabil.

Mobilitatea tot mai accentuată a forței de muncă a determinat creșterea numărului persoanelor care, pe parcursul vieții profesionale, au realizat perioade de asigurare atât în România, cât și în alte state. În aceste situații, stabilirea drepturilor de pensie presupune cooperarea dintre instituțiile competente ale statelor în care persoana a fost asigurată și schimbul informațiilor și documentelor necesare valorificării perioadelor de asigurare realizate sub incidența legislațiilor acestora.

La nivelul Uniunii Europene, coordonarea sistemelor de securitate socială este reglementată prin Regulamentul nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind coordonarea sistemelor de securitate socială și Regulamentul nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială. Reglementările europene consacră principiul cooperării dintre instituțiile competente și impun soluționarea cererilor într-o manieră care să asigure exercitarea efectivă a drepturilor de securitate socială. În acest sens, art. 76 alin. (4) din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 instituie, în aplicarea principiului buneii administrări, obligația instituțiilor de a răspunde solicitărilor într-un termen rezonabil și de a furniza persoanelor interesate informațiile necesare exercitării drepturilor conferite de regulament.

Totodată, Regulamentul (CE) nr. 987/2009 cuprinde mecanisme destinate să împiedice ca lipsa unor informații necesare calculului definitiv al prestației să determine, în toate cazurile, amânarea acordării acesteia. Potrivit art. 7, atunci când instituția competentă nu dispune de toate informațiile privind situația persoanei într-un alt stat membru, dar prestația poate fi calculată pe baza informațiilor disponibile, aceasta poate fi acordată cu titlu provizoriu, urmând să fie recalculată după primirea dovezilor sau documentelor justificative necesare. Art. 50 prevede, de asemenea, plata fără întârziere a prestației autonome atunci când, în cursul examinării cererii, instituția constată existența dreptului, plata având caracter provizoriu atunci când cuantumul acesteia poate fi influențat de rezultatul procedurii.

Cu toate acestea, actuala reglementare cuprinsă în Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii nu stabilește în mod suficient de clar mecanismul procedural aplicabil cererilor de pensionare care presupun valorificarea perioadelor de asigurare realizate în mai multe state și nici obligațiile administrative care revin caselor teritoriale de pensii pe durata schimbului de informații cu instituțiile competente din străinătate.

Art. 93 alin. (1) din Legea nr. 360/2023 instituie regula generală potrivit căreia admiterea sau respingerea cererii de pensionare se realizează prin decizie emisă de casa teritorială de pensii în termen de 45 de zile de la data înregistrării cererii.

Însă alineatul (2) al aceluiași articol nu reglementează regimul tuturor cererilor de pensionare soluționate în aplicarea instrumentelor juridice cu caracter internațional la care România este parte. Norma are un domeniu de aplicare limitat, întrucât face trimitere expresă la cererea prevăzută la art. 89 alin. (4), respectiv la cererea formulată de persoana care are locul de ședere permanentă în străinătate și care poate fi depusă la instituția de asigurări sociale competentă din statul de ședere permanentă.

Rămâne astfel nereglementată în mod distinct situația persoanelor care au locul de ședere permanentă în România, care au realizat perioade de asigurare în unul sau mai multe alte state și pentru care este necesară obținerea de informații și documente de la instituțiile competente străine în vederea stabilirii drepturilor de pensie.

În cazul acestor persoane, termenul general de 45 de zile prevăzut la art. 93 alin. (1) nu este adaptat particularităților procedurii de stabilire a pensiei cu elemente de extraneitate. Soluționarea cererii depinde de schimbul de informații dintre casa teritorială de pensii din România și instituțiile competente ale statelor în care solicitantul a realizat perioade de asigurare, iar durata necesară transmiterii acestor informații nu se află în mod exclusiv sub controlul instituției române.

În același timp, legea nu stabilește în mod expres un termen în interiorul căruia casa teritorială de pensii este obligată să emită decizia după ce toate informațiile și documentele necesare stabilirii dreptului au fost primite de la instituțiile competente străine. Această lipsă de reglementare poate conduce la prelungirea procedurii inclusiv după momentul în care dosarul este complet și există toate elementele necesare soluționării cererii.

Pentru înlăturarea acestei lacune, propunerea legislativă introduce la art. 93 un nou alineat prin care se stabilește că, în cazul cererilor de pensionare pentru a căror soluționare este necesară valorificarea perioadelor de asigurare realizate în alte state, decizia de admitere sau de respingere se emite într-un termen de 45 de zile calculat de la data primirii tuturor informațiilor și documentelor necesare stabilirii dreptului, solicitate instituțiilor competente ale statului sau statelor indicate de solicitant.

Noua reglementare acoperă astfel și situația persoanelor care au locul de ședere permanentă în România, dar au desfășurat activități și au realizat perioade de asigurare în alte state, categorie care nu intră în ipoteza specială reglementată în prezent de art. 93 alin. (2), raportat la art. 89 alin. (4).

Intervenția legislativă nu modifică regimul juridic aplicabil persoanelor cu locul de ședere permanentă în străinătate prevăzut la art. 89 alin. (4) și art. 93 alin. (2), ci completează cadrul normativ existent prin reglementarea expresă a unei situații distincte, în prezent insuficient acoperite de lege.

O altă dificultate, cu efecte directe asupra beneficiarilor, ce apare în situația persoanelor care au realizat perioade de asigurare în mai multe state și care au locul de ședere permanentă în România este generată de faptul că soluționarea definitivă a cererii poate depinde de răspunsurile mai multor instituții străine, iar timpul necesar transmiterii documentelor diferă considerabil de la un stat la altul. În lipsa unei reglementări naționale suficient de clare, necomunicarea documentelor de către una dintre instituțiile implicate poate conduce la amânarea stabilirii și plății pensiei inclusiv în situațiile în care, pe baza documentelor deja existente la dosar, dreptul la pensie poate fi stabilit.

Această situație conduce la un rezultat disproporționat pentru solicitant: întârzierea unei instituții străine în transmiterea informațiilor referitoare la o parte a perioadelor de asigurare ajunge să împiedice valorificarea imediată a drepturilor care pot fi deja stabilite pe baza documentelor disponibile.

Problema nu are un caracter exclusiv teoretic. Raportul special privind valorificarea dreptului la pensie de către cetățenii români care muncesc în străinătate, elaborat de instituția Avocatul Poporului în anul 2025, evidențiază existența unor dificultăți sistemice în soluționarea dosarelor de pensii cu elemente de extraneitate, determinate, între altele, de întârzierile în transmiterea documentelor de către instituțiile competente din alte state și de aplicarea neunitară, la nivelul caselor teritoriale de pensii, a mecanismului deciziilor provizorii.

Din constatările cuprinse în raport rezultă că unele case teritoriale emit decizii provizorii privind dreptul la pensie, în timp ce altele apreciază că o asemenea decizie nu poate fi emisă până la primirea tuturor informațiilor referitoare la perioadele de asigurare realizate în străinătate. Această diferență de practică administrativă determină un tratament neunitar al persoanelor aflate în situații juridice comparabile și poate afecta exercitarea efectivă a dreptului la pensie.

În considerarea acestor aspecte și în acord cu mecanismele prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 987/2009, propunerea legislativă introduce expres posibilitatea emiterii unei decizii provizorii de admitere și a plății drepturilor de pensie care pot fi stabilite pe baza documentelor existente la dosar, fără ca solicitantul să fie obligat să aștepte primirea tuturor documentelor solicitate instituțiilor competente din celelalte state. După completarea documentației, drepturile urmează să fie recalulate și stabilite prin decizia emisă în condițiile legii.

Soluția propusă nu înlătură obligația valorificării tuturor perioadelor de asigurare și nici nu anticipează conținutul informațiilor care urmează să fie comunicate de instituțiile străine. Aceasta permite exclusiv valorificarea, cu caracter provizoriu, a dreptului care poate fi stabilit pe baza informațiilor și documentelor deja disponibile, urmând ca situația juridică a beneficiarului să fie regularizată după completarea dosarului.

O deficiență sistemică este reprezentată și de lipsa unei proceduri unitare referitoare la demersurile pe care casele teritoriale de pensii trebuie să le efectueze atunci când instituțiile competente din alte state nu răspund solicitărilor inițiale.

Raportul special al Avocatului Poporului constată în mod expres că, deși la nivel național sunt centralizate dosarele care depășesc anumite perioade de soluționare, nu este reglementată o procedură aplicabilă tuturor caselor teritoriale de pensii pentru obținerea documentelor necesare din străinătate. În practică, unele case teritoriale transmit mai multe reveniri către instituțiile omoloage, în timp ce altele efectuează un singur asemenea demers, iar modalitatea de gestionare a corespondenței diferă de la o structură teritorială la alta.

În lipsa unor termene și a unei periodicități prestabilite pentru reiterarea solicitărilor, efectuarea demersurilor necesare obținerii documentelor depinde, în fapt, de practica administrativă dezvoltată la nivelul fiecărei case teritoriale de pensii. O asemenea situație nu oferă beneficiarului garanția că instituția competentă va continua, la intervale rezonabile și previzibile, demersurile necesare completării dosarului său.

În acest sens, chiar Raportul special al Avocatului Poporului propune elaborarea și emiterea de către președintele Casei Naționale de Pensii Publice a unui ordin care să reglementeze, la nivel național, procedura aplicabilă caselor teritoriale de pensii pentru obținerea documentelor necesare din străinătate și transmiterea, cu o periodicitate determinată, a revenirilor la solicitările inițiale.

Pentru înlăturarea acestei practici neunitare, propunerea legislativă completează atribuțiile Casei Naționale de Pensii Publice prevăzute la art. 123 din Legea nr. 360/2023, instituind obligația elaborării unei proceduri prin care să fie stabilite termenele și periodicitatea reiterării solicitărilor adresate instituțiilor competente din alte state. În oglindă, prin completarea art. 124, se instituie în sarcina caselor teritoriale de pensii obligația de a aplica această procedură și de a asigura reiterarea solicitărilor, cu respectarea termenelor și periodicității stabilite, până la primirea informațiilor și documentelor necesare stabilirii drepturilor de pensie.

Pentru asigurarea aplicării efective și într-un termen predictibil a noilor dispoziții, se prevede ca, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a legii, procedura să fie aprobată prin ordin al președintelui Casei Naționale de Pensii Publice.

Prin soluțiile legislative propuse se urmărește, așadar, instituirea unui cadru normativ unitar și predictibil pentru soluționarea cererilor de pensionare cu elemente de extraneitate, eliminarea diferențelor de practică administrativă între casele teritoriale de pensii, reducerea consecințelor produse asupra solicitantului de întârzierile imputabile schimbului interinstituțional de informații și asigurarea plății drepturilor de pensie care pot fi stabilite pe baza documentelor disponibile.

Propunerea legislativă este în concordanță cu principiile și mecanismele instituite prin Regulamentul (CE) nr. 883/2004 și Regulamentul (CE) nr. 987/2009 și urmărește crearea, în dreptul intern, a cadrului procedural necesar aplicării lor unitare. Reglementarea nu modifică condițiile de fond pentru dobândirea dreptului la pensie și nu instituie noi categorii de beneficiari sau prestații, ci intervine asupra procedurii de stabilire și plată a drepturilor în situațiile care presupun cooperarea cu instituțiile competente din alte state.

Sub aspect social, măsurile propuse sunt de natură să consolideze efectivitatea dreptului la pensie și să reducă perioadele în care persoanele îndreptățite sunt lipsite de veniturile ce pot fi stabilite potrivit legii exclusiv ca urmare a întârzierilor intervenite în circuitul administrativ internațional al documentelor.

Sub aspect administrativ, instituirea unei proceduri la nivelul Casei Naționale de Pensii Publice va permite standardizarea demersurilor efectuate de casele teritoriale de pensii, asigurarea trasabilității solicitărilor și a revenirilor adresate instituțiilor străine, precum și o gestionare unitară a dosarelor de pensii cu elemente de extraneitate.

În ceea ce privește impactul financiar, propunerea nu instituie drepturi de pensie noi și nu modifică modul de determinare a drepturilor prevăzute de legislația în vigoare. Plata cu caracter provizoriu privește drepturi care pot fi stabilite potrivit legii pe baza documentelor disponibile, urmând ca acestea să fie recalculate după primirea tuturor documentelor justificative necesare. În consecință, impactul asupra bugetului asigurărilor sociale de stat este determinat de devansarea momentului plății unor drepturi de pensie datorate beneficiarilor, iar nu de instituirea unor prestații suplimentare.

INIȚIATORI:

Deputat AUR Ramona Lovin _____

Senator AUR Ștefan Geamănu _____

Deputat AUR Daniel Cătălin Ciornei _____

LISTA

pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	SIMION GEORGE NICOLAE	AUR	
2.	Ramona Joana Brognjecki	AUR	
3.	BUTUZA CRISTINA-IRINA	AUR	
4.	MITREA SUMITRINA	AUR	
5.	Vulpoi Doru	AUR	
6.	Volcosec Bogdan	AUR	
7.	CIORNEI ANIBAL - COTILIN	AUR	
8.	BIRO DANIEL RAZVAN	ANR	
9.	COMAN DRAGOS-FLOREIN	AUR	
10.	BABEA VALERIAN	AUR	
11.	CAJIN GAB MATEES	AUR	
12.	PUSCASU PETRE	AUR	
13.	Priescu Ionel	AUR	

LISTA

pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
14.	ȚILEA D ^{TR}	AUR	
15.	DORIN MUNCACU	AMR	
16.	POPESCU ANTONIO GABI	AUR	
17.	ȚANĂȘĂ DAN	AUR	
18.	FABIAN - CRISTIAN RADU	AUR	
19.	GROF VERNICA	AMR	
20.	NEGOTESCU MIHAIL-BOGDAN	AUR	
21.	MÎHAESCU MUGUR	AUR	
22.	IOSUB COSMIN TEODOR	AUR	
23.	GURLUI' GILIU - OCSINIU	AUR	
24.	HRISTU COSMIN	AUR	
25.	BORNAN ALEXANDRU	AUR	
26.	VĂRȘAN CIPRIAN	AUR	

LISTA

pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
27.	MICLĂU SAMUEL-VIRGIL	AUR	
28.	BOBOȘ ELENA	AUR	
29.	BACULESCU LEON	AUR	
30.	BARSTAN TIBERIU CLAUDIU	AUR	
31.	GHEORGHE MIHAI CLAUDIU	AUR	
32.	MIMORESCU MIC	AUR	
33.	ARIANA-ELENA CIRLIGEANU	A.U.R.	
34.	IAGAR MONICA	AUR	
35.	POPVICI FORTIN-CORNEL	AUR	
36.	MIHAI ENACHE	AUR	
37.	Negrea Petru	AUR	
38.	DANCEA SILVIU	AUR	

LISTA

pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	PEIU PETRIȘOR	AUR	
2.	PETRE GEORGIO CĂLĂ	AUR	
3.	BOAREAN DORINO	AUR	
4.	CHELARU MIRCU	AUR	
5.	SILGOMU GABRI	AUR	
6.	ȘIPOS CRISTIAN	AUR	
7.	PAUL GHEORGHE	AUR	
8.	IACOB C. CĂRIAN	A.U.R.	
9.	STOICA CĂRIAN - 77	A.U.R.	
10.	CONSTANDINEICU ROALIA	AUR	
11.	PAUCEAN FERNANDES LUMINITA	AUR	
12.	Varile Haran	AUR	
13.	Donum Marius - Valentin	AUR	

LISTA

pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
14.	LAURIC FORIN	AUR	
15.	PARASCĂ TEODIL	AUR	
16.	Geamănu Ștefan	AUR	
17.	SANDU MIRCEA-IONUȚ	AUR	
18	SPAU DUMITRU	A.U.R.	
19.	OSIPE COSYCHE	AUR	
20	ȘTEEA NICULESCU	AUR	
21	CRISTIAN VÂNZO	AUR	
22	ONEA DUSA	AUR	U